

Visitationstal i Nätra-Sidensjö pastorat

27 maj 2018 i Nätra kyrka

Kära vänner i Nätra och Sidensjö församlingar. Under föregående vecka har jag som avslutning på biskopsvisitation mött och samtalat med era anställda och några av de ideellt aktiva i församlingarna samt med ledamöterna i församlingsråd och kyrkoråd. Stort tack till er alla för gott värdskap och för allt det ni delat med er av i våra samtal. Tack också till mina medarbetare Britt-Inger Bengtsson och Mia Ödmark som fört anteckningar dessa dagar. Dessa anteckningar kommer tillsammans med övrigt material som samlats in före och under mitt besök hos er läggas till ett visitationsprotokoll som sedan skickas till domkapitlet, stiftsstyrelsen och ert kyrkoråd. Till protokollet kommer också att bifogas en åtgärdslista som kyrkorådet sedan behöver arbeta vidare med.

Visitationens uppdrag är att se till att pastoratet och dess församlingar utför sin grundläggande uppgift i alla dess fyra aspekter, gudstjänst, undervisning, diakoni och mission och att kyrkorådet genom sin administration, sin personal och sin förvaltning av fastigheter och ekonomi göra detta möjligt samt att allt detta sköts i enlighet med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. I Kyrkoordningens 57:e kapitel står det: *"Församlingarnas självstyre utövas inom ramen för kyrkans gemensamma bekännelse och ordningar. Därför är de underkastade tillsyn från biskop och domkapitel"*. Varje församling i Svenska kyrkan ingår i en större gemenskap med både sina grannförsamlingar, stiftet, trossamfundet Svenska kyrkan och hela den världsvida kyrkan. Kyrkans arbete i en lokal församling påverkar därför alltid kyrkan som helhet. Det är på Guds uppdrag och utifrån Jesu missionsbefallning vi tillsammans finns till som kyrka, inte på grund av något annat, det får vi aldrig tappa bort.

Möten med arbetsglädje och längtan

I mina möten under föregående vecka med er anställda och förtroendevalda mötte jag en arbetsglädje och en genuin längtan efter att just vara denna levande kyrka i era församlingar. Ni sköter era åtaganden väldigt bra både utifrån de resurser ni har och de utmaningar ni har mött och möter i era bygder. Jag noterar också med glädje att det finns en tydlig strävan hos er att prioritera församlingens grundläggande uppgift i dialog med det samhälle där ni lever och verkar. Hela pastoratets verksamhet, från barn och unga till vuxna och äldre, från musik och gudstjänstverksamhet till de arbete som utförs på pastorsexpeditionen, i församlingshemmen och ute på kyrkogårdarna genomsyras av ett diakonalt synsätt, där evangeliet i praktiken i den tid vi lever prioriteras. Det skall ni alla ha stort beröm för. Om vi inte lever det evangelium vi predikar så är vårt arbete lite värt. Ni skall också ha beröm för att ni insett hur viktigt det är med väl underhållna fastigheter och för att ni fortsätter att utveckla era välskötta kyrkogårdar och er arbetsorganisation kring dessa viktiga ansvarsområden på ett som jag ser det, gott och klokt sätt. Så stort tack för det engagemang och den tid ni alla ger i era uppdrag. Inget av detta vore möjligt utan ett kyrkoråd som tar ansvar och ser en verklighet vi lever i och anställda som vågar förnya och blicka framåt.

Jag har också med stor glädje fått ta del av församlingsrådets arbete. I samtliga församlingsråd försöker ni på olika sätt finna vägar för att vara en kyrka i vår tid. Ni bjuder på kyrkkaffe, arrangerar olika mötesplatser och verksamheter under året, hjälper till vid gudstjänsterna, samlar in pengar och samverkar med övriga föreningar och organisationer i era bygder. En del av er är också dessutom körsångare eller ideella på annat sätt eller tjänstgör som kyrkvårdar och som ledamöter i kyrkoråd och fullmäktige.

I mötet med kyrkorådet, församlingsråden, de ideella och anställda har jag alltså fått en mängd verksamheter redovisade. Jag tycker att det är viktigt att både ni som är förtroendevalda och anställda, men också ni som är församlingsbor och aktiva på olika sätt i församlingarnas verksamheter blir medvetna om allt det som Svenska kyrkan faktiskt är och gör i era båda församlingar för alla åldrar under såväl helg som vardag. Det är så lätt att tro att man gör för lite och att man är misslyckad om de kommer få till verksamheter och gudstjänster. Men ni gör inte lite alls. Jag skulle önska att ni alla i större utsträckning såg och var glada och stolta över allt det ni faktiskt gör. Vare sig ni är anställda, ideella, förtroendevalda eller stödjande medlemmar så är ni alla ambassadörer för det Svenska kyrkan är och tror på. Det är mycket lättare att vara en god ambassadör om man är stolt över det man representerar.

”

Jag skulle önska att ni alla i större utsträckning såg och var glada och stolta över allt det ni faktiskt gör.

Jag vill därför uppmuntra er att vid lämpligt tillfälle bjuda in till en dag, en kväll eller ett kyrkkaffe där ni berättar för varandra om era verksamheter och tillsammans utifrån det ni faktiskt redan är och gör funderar vidare kring ert uppdrag och på vad det innebär att vara kyrka i era bygder. Men lova mig att ni gör detta med de positiva glasögonen på utan att jämföra er med andra som lever under andra förutsättningar. Och kom ihåg att om ni finner nya vägar och verksamheter så måste något annat plockas bort. Man kan aldrig göra allting, men man kan alltid göra sitt bästa utifrån de förutsättningar som finns både i tid, personer, lokaler och ekonomi. Det är ju ändå så att ni inte har mer än strax över 4 700 medlemmar, medlemmar som både skall delta i eller medverka i allt ni gör och samtidigt tillföra och bära de resurser som behövs för allt detta. Ni kan varken räkna med fyllda lokaler eller stark ekonomi med ert medlemsunderlag.

Ett ljus för att uppfylla gudstjänstens mening

När det gäller besöksantalet vid era söndagsgudstjänster vill jag därför särskilt understryka det jag sa vid flera av våra samtal: ni får varken uppfatta gudstjänsten som en mätare på er duglighet och ert existensberättigande eller en föreställning som skall genomföras inför en publik. Gudstjänsten är Svenska kyrkans nav, ja, men inte som en uppvisning eller värdemätare utan som en kraftkälla och ett andligt centrum varifrån allt vad kyrka och församling är och gör utgår. Och detta som är gudstjänstens själ och uppdrag påverkas inte av antalet deltagare men däremot av deltagarnas inställning till vad det är man deltar i. Varje person som deltar i en gudstjänst, även om man är ensam gudstjänstfirare, ingår i hela den världsvida kyrkans tillbedjan och lovsång inför Gud. Söndagens gudstjänst är som ett ljus fyllt av Guds kraft och välsignelse som församlingen låter lysa för den kommande veckans arbete och möda och för bygdens människor och vår värld. Det ljuset tänds inte om ingen finns på plats. Men det räcker med en enda person för att tända detta ljus och uppfylla gudstjänstens mening och kallelse! När Jesus säger att vi är världens ljus så uppmanar han oss att låta vårt ljus lysa så det syns. Jag vill därför att ni börjar fundera över era gudstjänster

utifrån denna utgångspunkt nu när ni påbörjat ert arbete med vår nya kyrkohandbok.

Vikande befolknings- och medlemssiffror

Jag har redan berört det som kan betraktas som den största utmaningen för Svenska kyrkan i era församlingar: ett vikande befolknings- och medlemsunderlag. Ert pastorat har under den gångna tioårsperioden minskat med drygt 13 procent kyrkotillhöriga. Tyvärr ser vi inte någon förändring av den utvecklingen. Enligt de prognoser som vi har att tillgå kommer intäkterna i snitt att minska med dubbelt så mycket med under den närmaste 15 årsperioden. Inom en överskådlig framtid, sådär en två-tre mandatperioder bort kommer ni alltså med all sannolikhet ha 20-30 procent lägre intäkter än de ni har nu. Detta innebär att vi tvingas konstatera att ni på sikt varken kommer att klara den grundläggande uppgiften på ett tillfredställande sätt i era båda församlingar eller att mäta med de ökade krav som Sveriges lagstiftare i dag ställer på en arbetsgivare och förvaltare av ekonomi och fastigheter. Ja, det är tyvärr så att vi kan konstatera att er kostym redan i dag är för liten för att ni fullt ut skall klara dessa ansvarsområden.

” Ert pastorat har under den gångna tioårsperioden minskat med drygt 13 procent kyrkotillhöriga.

En åtgärd som jag vet att ni redan börjat diskutera och som ni snarast måste åtgärda är att avsevärt höja er ekonomiska buffert, det så kallade målkapitalet. Ni har också en del att göra när det gäller arbetsmiljö, skydd och säkerhet i era fastigheter samt dokumenteringen av kyrkliga inventarier enligt de kontroller som gjorts inför min visitation. Detta kommer att framgå av visitationsprotokollets åtgärdslista samt kontrollanternas protokoll. I åtgärdslistan kommer ni också se krav på ett tydligare barnkonsekvensanalysarbete i beredningen av kyrkorådets ärenden samt tydligare rutiner för uppvisande av utdrag ur belastningsregister för anställda och ideella. Vi har under visitationen också pratat om hur EU:s nya dataskyddsförordning GDPR även ökar kraven på er administration och er noggrannhet i arbetet med de register ni skall föra i Kyrksam samt hur kraven på arkivlokaler kan bli föremål för tillsyn av riksarkivets tillsynsmyndighet. Ni behöver också fundera mer på vad det innebär att vara en episkopal evangelisk-luthersk kyrka utifrån det gemensamma ansvaret som de demokratiskt folkvalda enligt vår kyrkas ordning skall dela med kyrkans ämbete. Detta medför bland annat att kyrkoherden och den präst som kyrkoherden utser i sitt ställe fullt ut är fullvärdig ordinarie ledamot i kyrkorådet respektive församlingsråden. Vad detta gemensamma ansvar och uppdrag innebär tycker jag att ni tillsammans kan studera i mitt herdebrevs andra kapitel.

Ni kommer självklart att få stöd och vägledning av stiftskansliet i de uppdrag som visitationsprotokollets åtgärdslista kommer att ge er. Men även när dessa är avklarade kvarstår faktum: pastoratets resurser kommer inte att räcka för att uppfylla de krav som i dag ställs på en arbetsgivare och förvaltare utan att det drabbar ert viktigaste uppdrag: att fullt ut utföra hela den grundläggande uppgiften i era båda församlingar. Därför har stiftsstyrelsen, som enligt vår kyrkas ordning ansvarar för att stiftets församlingar samverkar i tillräckligt resursstarka pastorat, denna vår beslutat att inleda samtal kring olika möjliga lösningar för en framtida samverkan mellan pastorat och församlingar också i Örnsköldsvik kommun.

Samverkan för att klara den grundläggande uppgiften

Målet för denna samverkan är att säkerställa den grundläggande uppgiften i samtliga församlingar i Örnsköldsviks kontrakt. Det handlar alltså inte om att slå samman församlingar utan att finna kloka vägar till samverkan mellan kontraktets församlingar. Detta är ett nytt arbetssätt som öppnats i vår kyrka genom den nya organisation som hela Svenska kyrkan gick in i 2014 och som ni hittills främst märkt av genom

bildandet av församlingsråden. Församlingarna är Svenska kyrkans primära enhet och skall därför finnas kvar. Om vi skall klara av det så måste fler församlingarna än i dag samverka kring arbetsgivarskap, kommunikation, administration, data samt förvaltning av fastigheter, ekonomi och begravningsverksamhet.

Utmanande framtidsvision

Kära medarbetare i Nätra och Sidensjö församlingar. Jag har full respekt för att denna framtidsvision kan upplevas utmanande. Inte minst nu när ni sorgligt nog tyvärr också kommer att tappa er kyrkoherde. Därför vill jag i allt detta nya som väntar uppmana er att inte tappa bort vad en kyrka och en församling är och vilket uppdrag ni har. Ordet kyrka kan översättas med "Guds familj". Ni ingår i Guds världsvida familj där ni fått uppdraget att sprida budskapet om Guds kärlek genom Jesus Kristus. Det var aldrig Jesu mening att vi skulle sköta detta uppdrag var för sig i små isolerade grupper eller bygder som en sorts bygdeförening, intresseförening eller lokal kommunal eller offentlig förvaltning. Nej, vårt uppdrag är att göra detta tillsammans med alla i Kyrkan, i Guds familj. Detta är ett stort uppdrag och en stor uppmaning. Men Jesus har inte gett oss detta för att sedan strunta i oss.

”Ni ingår i Guds världsvida familj där ni fått uppdraget att sprida evangeliet, det glada budskapet, om Guds kärlek genom Jesus Kristus.

När Jesus ger lärjungarna befallningen att gå ut i världen ger han dem också löftet att vara med dem varje dag till tidens slut. Att vara med i Guds familj är att alltid, varje dag, gå genom livet med Jesus vid sin sida. Allt hänger inte på vår kraft och förmåga. Vid vår sida går livets Herre, den kärleksfulla skaparkraften som vi hörde så fint om i dagens predikan. I dagens psaltarpsalm, psaltaren 113 står det: *Herren är upphöjd över alla folk, högre än himlen når hans härlighet.*

Han som lovat att gå vid er sida i den verklighet, i det liv och i de utmaningar som ni befinner er i just nu, han är den högste. Det är där i honom vi som kyrka har den främsta och viktigaste resursen i vårt uppdrag och våra församlingars liv. Och han som är vår kraft och styrka han uppmanar oss att gå ut i världen, och att göra det nu för de människor, i det samhälle och utifrån de förutsättningar som finns i vår tid. För vår tid är också Guds tid. Nu är Guds tid. Gud välsigne er och ert viktiga arbete i Nätra och Sidensjö församlingar.

+Eva Nordung Byström

Biskop i Härnösands stift, Svenska kyrkan